

Laforsen Produktionsnät AB
Box 123
115 77 STOCKHOLM

Omprövning och fastställande av slutlig intäktsram för tillsynsperioden 2012–2015

Beslut

Energimarknadsinspektionen (Ei) ändrar den tidigare beslutade intäktsramen och fastställer intäktsramen för Laforsen Produktionsnät AB, 556050-9191, avseende redovisningsenheten RER00292 för perioden 2012–2015 till

996 tkr för år 2012,

1 054 tkr för år 2013,

1 115 tkr för år 2014 och

1 179 tkr för år 2015 i respektive års prisnivå, enligt bilaga 1.

Ei avslår Laforsen Produktionsnät AB:s ansökan om omprövning av intäktsramen enligt 5 kap. 15 § ellagen (1997:857).

1 Beskrivning av ärendet

1.1 Bakgrund

Laforsen Produktionsnät AB (företaget) ansökte inför tillsynsperioden 2012–2015 om att intäktsramen skulle fastställas till 171 550 tkr för redovisningsenheten RER00292. Ei fann att det inte var möjligt att fastställa intäktsramen med den schablonmetod som användes för andra nätföretag. Intäktsramen uppskattades istället utifrån medelvärdet av företagets historiska intäkter för åren 2006-2009 med en årlig ökning om 4 procent. Detta innebär att Ei inte använde någon kalkylränta när intäktsramen fastställdes. Ei fastställde intäktsramen till 3 876 tkr i 2010 års prisnivå, dnr 2011-101890. Företaget överklagade inte beslutet som därmed har vunnit laga kraft.

Ett flertal andra elnätsföretag överklagade dock sina beslut om intäktsramar. Enligt Förvaltningsrätten i Linköpings avgöranden ska intäktsramen i målen beräknas med schablonmetoden utan tillämpning av övergångsmetod och beräkningen av rimlig avkastning ska ske med en real kalkylränta före skatt om 6,5 procent, se exempelvis mål nr 7991-11 och 8015-11. Ei överklagade domarna till Kammarrätten i Jönköping.

Kammarrätten meddelade den 10 november 2014 dom i tre så kallade pilotmål angående principer för fastställande av elnätsföretagens intäktsramar för tillsynsperioden 2012–2015 (mål nr 61-14, 101-14 och 129-14). Kammarrätten avslag överklagandena vilket innebar att förvaltningsrättens avgöranden fastställdes. Ei överklagade kammarrättens domar till Högsta förvaltningsdomstolen som genom beslut den 23 mars 2015 inte meddelade prövningstillstånd.

1.2 Ansökan om omprövning

Företaget har den 29 april 2015 ansökt om omprövning av beslutet om intäktsram med hänvisning till att en allmän förvaltningsdomstol har ändrat ett beslut om intäktsram och grunden för ändringen är tillämplig även för företaget enligt 5 kap. 15 § ellagen. Företaget har hänvisat till Kammarrätten i Jönköpings avgörande i mål nr 101-14 och vill att intäktsramen ska fastställas med full schablonmetod och med en kalkylränta om 6,5 procent.

Företaget har inte ansökt om en höjning av intäktsramen enligt 5 kap. 12 § ellagen.

1.3 Redovisning av uppgifter

Företaget har lämnat in uppgifter om vilka faktiska investeringar och utrangeringar som har skett samt vilka löpande opåverkbara kostnader som företaget har haft under tillsynsperioden. Uppgifterna har lämnats enligt Ei:s föreskrifter och allmänna råd (EIFS 2010:6) om nätkoncessionshavares förslag till intäktsram och insamling av uppgifter för att bestämma intäktsramens storlek (rapporteringsföreskriften).

Företaget har även lämnat in uppgifter för att Ei ska kunna fastställa den faktiska kvaliteten i nätverksamheten under perioden 2012–2015 och beräkna en kvalitetsjustering utifrån antal oaviserade och aviserade avbrott samt avbrottstiden i minuter.

2 Bestämmelser som ligger till grund för beslutet

2.1 Ellagen

Intäktsramen är de samlade intäkter som en nätkoncessionshavare högst får uppbära från nätverksamheten under en tillsynsperiod. En tillsynsperiod ska vara fyra kalenderår, om det inte finns särskilda skäl för en annan tidsperiod (1 kap. 5 a § och 5 kap. 4 §).

Intäktsramen ska täcka skäliga kostnader för att bedriva nätverksamhet under tillsynsperioden och ge en rimlig avkastning på det kapital som krävs för att bedriva verksamheten (kapitalbas). Skäliga kostnader för att bedriva nätverksamheten är

kostnader för en ändamålsenlig och effektiv drift av en nätverksamhet med likartade objektiva förutsättningar. Kapitalbasen ska beräknas med utgångspunkt i de tillgångar som nätkoncessionshavaren använder för att bedriva nätverksamheten. Vidare ska hänsyn tas till investeringar och avskrivningar under tillsynsperioden. En tillgång som inte behövs för att bedriva verksamheten ska anses ingå i kapitalbasen om det skulle vara oskäligt mot koncessionshavaren att bortse från tillgången (5 kap. 6, 8 och 9 §§).

Ei ska även ta hänsyn till kvaliteten i nätkoncessionshavarens sätt att bedriva nätverksamheten. Ei ska bara beakta de avbrott som inte medför skadeståndsskyldighet för nätkoncessionshavaren eller ger rätt till avbrottsersättning enligt 10 kap. 10 § ellagen. Ei:s bedömning kan medföra en ökning eller minskning av vad som anses vara en rimlig avkastning på kapitalbasen (5 kap. 7 §).

En nätkoncessionshavare får inom fyra månader efter tillsynsperiodens slut ansöka hos Ei om att intäktsramen för perioden ska ökas. Ei ska handlägga ansökan skyndsamt (5 kap. 12 §).

Ei ska ompröva den fastställda intäktsramen efter tillsynsperiodens slut om det finns skäl att anta att ramen är större än vad som är motiverat av senare kända förhållanden och avvikelser inte är ringa. Om det inte finns särskilda hinder, ska Ei meddela sitt beslut senast tio månader efter tillsynsperiodens slut (5 kap. 13 §).

Vid omprövning enligt 12 eller 13 §§ ska Ei kontrollera om de antaganden som har legat till grund för beslutet om fastställande av intäktsram överensstämmer med det faktiska utfallet under perioden. Vid bedömningen ska myndigheten tillämpa 6–9 §§ och utgå från de uppgifter och metoder som myndigheten har använt för att fastställa intäktsramen och som framgår av beslutet om fastställande (5 kap. 14 §).

Om en allmän förvaltningsdomstol har ändrat ett beslut om intäktsram för en nätkoncessionshavare och grunden för ändring av det beslutet är tillämplig även för en annan nätkoncessionshavare, ska Ei, om den senare nätkoncessionshavaren begär det, ompröva det beslut om intäktsram som gäller för denne. En ansökan om omprövning ska ha kommit in till Ei inom tre månader efter det att domstolens avgörande har vunnit laga kraft (5 kap. 15 §).

2.2 Intäktsramsförordningen

I förordningen (2014:1064) om intäktsram för elnätsföretag (intäktsramsförordningen) finns närmare bestämmelser om vad som avses med anläggningstillgångar (3 §), vilka tillgångar som ingår i kapitalbasen (5 §) och värdering av anläggningstillgångar (6–8 §§). Vidare finns bestämmelser om hur kapitalbasen ska beräknas vid förändring i prisläget (9 §) och vilka uppgifter nätkoncessionshavaren löpande ska dokumentera om de anläggningstillgångar som ingår i kapitalbasen (15 §).

2.3 Rapporteringsföreskriften

I Ei:s föreskrifter och allmänna råd (EIFS 2010:6) om nätkoncessionshavares förslag till intäktsram och insamling av uppgifter för att bestämma intäktsramens storlek (rapporteringsföreskriften) finns kompletterande bestämmelser. Nätkoncessionshavaren ska senast den 31 mars året efter tillsynsperiodens slut redovisa det faktiska utfallet per kalenderår under tillsynsperioden avseende de uppgifter som har redovisats enligt 5 kap. samt de samlade intäkterna i nätverksamheten (7 kap. 1 §). Vidare anges hur redovisning av tillgångar i kapitalbasen, kostnader i nätverksamheten och intäkter i verksamheten ska ske (7 kap. 2–5 §§).

2.4 Kvalitetsregleringsföreskriften

Vid omprövning av den aktuella intäktsramen ska Ei tillämpa Ei:s föreskrifter och allmänna råd (EIFS 2011:1) om vad som avses med kvaliteten i nätkoncessionshavarens sätt att bedriva nätverksamheten vid fastställande av intäktsram (kvalitetsregleringsföreskriften).

I föreskriften anges bland annat att kvaliteten i en redovisningsenhets sätt att bedriva nätverksamhet beräknas som en kvalitetskostnad. Kvalitetskostnaden beräknas utifrån antal oaviserade och aviserade avbrott samt avbrottstiden i minuter och motsvaras av de samlade avbrottskostnaderna under tillsynsperioden enligt 5 kap. 1 eller 5 §§ (3 kap. 1 §). I föreskriften anges även hur avbrottskostnaden ska beräknas vid bedömningen efter tillsynsperioden (5 kap. 1–11 §§).

3 Ei:s motivering till beslutet

3.1 Sammanfattande beräkning av intäktsramen

Ei har beräknat en slutlig intäktsram till 996 tkr för år 2012, 1 054 tkr för år 2013, 1 115 tkr för år 2014 och 1 179 tkr för år 2015, se tabell 1 nedan. Intäktsramen fastställs i respektive års prisnivå.

Tabell 1 Beräknad slutlig intäktsram för tillsynsperioden 2012–2015 (tkr)

Kostnader i intäktsramen	Prisnivå	2012	2013	2014	2015
Kapitalkostnader	Respektive års prisnivå	209	220	232	244
Löpande kostnader					
Påverkbara kostnader	Respektive års prisnivå	758	803	850	901
Opåverkbara kostnader	Respektive års prisnivå	0	0	0	0
Beräknad intäktsram före kvalitetsjustering	Respektive års prisnivå	967	1 023	1 082	1 145
Kvalitetsjustering	Prisnivå	2012	2013	2014	2015
Begränsning (max/min 3 % av årlig beräknad intäktsram, absolutvärde)	Respektive års prisnivå	29	31	32	34
Kvalitetsjustering (Utan begränsning)	Respektive års prisnivå	103	103	103	49
Kvalitetsjustering (Hänsyn tagen till eventuell begränsning)	Respektive års prisnivå	29	31	32	34
Beräknad slutlig intäktsram efter kvalitetsjustering	Respektive års prisnivå	996	1 054	1 115	1 179

3.2 Utgångspunkter för omprövning och fastställande av slutlig intäktsram

Det aktuella beslutet om intäktsram ska omprövas och fastställas i två steg och med tillämpning av olika bestämmelser i ellagen. Det första steget avser en omprövning enligt

5 kap. 15 § ellagen till följd av att en domstol har ändrat ett beslut om intäktsram för ett annat företag och grunden för ändringen är tillämplig även för det aktuella företaget. Vid denna omprövning utgår Ei från de uppgifter som låg till grund för det ursprungliga beslutet. Omprövningen avser endast metoderna för beräkning av intäktsramen. Det faktiska utfallet för tillsynsperioden som företaget har rapporterat till Ei påverkar alltså inte denna omprövning.

I det andra steget fastställs företagets slutliga intäktsram för tillsynsperioden 2012–2015. Företaget har inte ansökt om att intäktsramen ska öka enligt 5 kap. 12 § ellagen. Den aktuella prövningen omfattar därför endast frågorna om intäktsramen ska sänkas enligt 5 kap. 13 § ellagen och kvaliteten i företagets sätt att bedriva nätverksamhet enligt 5 kap. 7 § ellagen. Prövningen sker med utgångspunkt från den intäktsram som har beräknats efter omprövning enligt 5 kap. 15 § ellagen. I samband med att den slutliga intäktsramen fastställs sker också en indexering. Respektive steg beskrivs närmare nedan.

3.3 Omprövning enligt 5 kap. 15 § ellagen

Företaget har lämnat in en ansökan om omprövning enligt 5 kap. 15 § ellagen. Ansökan har kommit in i rätt tid och förutsättningarna för tillämpning av 5 kap. 15 § ellagen är på så sätt uppfyllda.

Företaget har i sin ansökan hänvisat till Kammarrätten i Jönköpings dom i mål nr 101-14 och begärt att Ei ska tillämpa schablonmetoden, utan övergångsmetod, samt en kalkylränta om 6,5 procent reallt före skatt. Den metod som företaget har begärt att Ei ska använda är densamma som Kammarrätten i Jönköping har beslutat om i tre mål angående andra elnätsföretags intäktsramar för tillsynsperioden 2012–2015 (mål nr 61-14, 101-14, 129-14) och som används för de företag som har fått sitt beslut ändrat efter överklagande eller som har omprövats enligt 5 kap. 15 § ellagen.

I företagets ursprungliga beslut om intäktsram fann Ei att det inte var möjligt att tillämpa schablonmetoden. Ei uppskattade istället intäktsramen utifrån ett medelvärde av företagets historiska intäkter för åren 2006–2009 med en årlig ökning om fyra procent. Den valda metoden innebar ett avsteg från schablonmetoden och innebar även att Ei inte använde någon kalkylränta när intäktsramen fastställdes. Företaget överklagade inte det ursprungliga beslutet som därmed har vunnit laga kraft. Det ursprungliga beslutet är således inte fattat med samma grund och metod som för andra företag. Schablonmetoden och kalkylräntan som användes i mål nr 101-14 som företaget har hänvisat till är till följd av detta inte tillämpliga. Företagets ansökan om omprövning enligt 5 kap. 15 § ska därför avslås.

3.4 Hantering av prisnivåer

Det ursprungliga beslutet om intäktsram fastställdes med ett belopp för hela tillsynsperioden om fyra år. Beslutet fastställdes i 2010 års prisnivå. Av beslutet framgår det att intäktsramen efter tillsynsperioden ska justeras för vart och ett av åren med olika index.

I detta beslut fastställer Ei den slutliga intäktsramen för tillsynsperioden 2012–2015 i respektive års prisnivå. Vid indexering av kapitalbasen används faktorprisindex (FPI) för byggnader i enlighet med vad som anges i intäktsramsförordningen och vid indexering av påverkbara kostnader används FPI för elnätsföretag – regionnät avseende påverkbara kostnader i enlighet med vad som framgår av det ursprungliga beslutet, se bilagorna 2 och 3. Vid indexering av de opåverkbara kostnaderna används FPI för elnätsföretag – regionnät avseende opåverkbara kostnader, se bilagorna 2 och 3. Ei:s närmare överväganden avseende prisnivåer framgår av bilaga 4.

3.5 Fastställande av slutlig intäktsram efter tillsynsperiodens slut

Företaget har lämnat in uppgifter för avstämning av intäktsramen för tillsynsperioden 2012–2015. Efter tillsynsperiodens slut ska Ei ompröva en intäktsram om företaget har ansökt om att intäktsramen ska öka eller om Ei anser att intäktsramen ska minska (5 kap. 12–13 §§ ellagen). Ei ska minska intäktsramen om det finns skäl att anta att den senast fastställda intäktsramen är högre än den intäktsram som är beräknad med faktiskt utfall och skillnaden är mer än ringa. Vid dessa omprövningar ska faktiskt utfall användas enligt 5 kap. 14 § ellagen.

Företaget har inte ansökt om att intäktsramen ska öka enligt 5 kap. 12 § ellagen. För att kunna bedöma om en omprövning ska ske enligt 5 kap. 13 § ellagen har Ei jämfört de uppgifter som låg till grund för den senast fastställda intäktsramen med de inlämnade uppgifterna om faktiskt utfall. Jämförelsen visar att den senast fastställda intäktsramen blir lägre än den intäktsram som är beräknad med faktiskt utfall. Ei kommer därför inte att ompröva intäktsramen enligt 5 kap. 13 § ellagen. Till följd av detta fastställer Ei den slutliga intäktsramen för tillsynsperioden 2012–2015 utifrån de uppgifter som låg till grund för den senast fastställda intäktsramen.

I det ursprungliga beslutet har Ei fastställt företagets intäktsram till 3 876 tkr utan att fastställa andelen kapital-, löpande påverkbara eller opåverkbara kostnader. Av det ursprungliga beslutet framgår dock att intäktsramen efter tillsynsperioden ska justeras för vart och ett av åren i perioden med faktorprisindex för byggnader för kapitalbasen och faktorprisindex för elnätsföretag regionnät för löpande påverkbara kostnader. De opåverkbara kostnaderna ska dessutom stämmas av mot faktiskt utfall. Detta innebär att den fastställda intäktsramen på 3 876 tkr behöver fördelas på kapital-, löpande påverkbara och opåverkbara kostnader. Ei anser att det är rimligt att utgå från företagets historiska påverkbara och opåverkbara kostnader för referensperioden 2006-2009 när fördelningen ska göras. Den del av de årliga intäktsramarna som överstiger dessa kostnader anser Ei utgör kapitalkostnader. Hur fördelningen och uppräknigen till respektive års prisnivå har gjorts framgår av bilaga 1.

Vid fastställandet har Ei indexerat uppgifterna till respektive års prisnivå, se bilagorna 2–4. Dessutom har Ei beaktat kvaliteten i företagets sätt att bedriva nätverksamhet, se bilaga 5.

Företaget har inte överklagat det ursprungliga beslutet om fastställande av intäktsram och Ei har avslagit företagets begäran om omprövning av beslutet enligt 5 kap. 15 § ellagen. De metoder och uppgifter som Ei använder är därför de som framgår av det ursprungliga beslutet om intäktsram.

3.5.1 Bedömning av kvaliteten i nätverksamheten

Att kvaliteten i nätverksamheten ska beaktas följer av 5 kap. 7 § ellagen. I det ursprungliga beslutet om intäktsram för perioden 2012–2015 har en beräknad normnivå på kvaliteten fastställts för de kvalitetsindikatorer som anges i kvalitetsregleringsföreskriften. Av beslutet följer att efter tillsynsperiodens slut ska den faktiska kvaliteten i nätverksamheten jämföras med normnivån. Om den faktiska kvaliteten avviker från normnivån ska intäktsramen justeras.

Företaget har lämnat in uppgifter för att Ei ska kunna fastställa den faktiska kvaliteten i nätverksamheten för perioden 2012–2015. Intäktsramen ska därför justeras med en kvalitetskostnad utifrån den faktiska kvaliteten. Kvalitetskostnaden för hela perioden är summan av de årliga avbrottskostnaderna och ska enligt föreskriften utgöra ett tillägg eller avdrag på kapitalkostnaden.

Ei har utifrån de uppgifter som företaget har rapporterat fastställt den faktiska kvaliteten i nätverksamheten under tillsynsperioden. Ei har beräknat en avbrottskostnad för respektive år för de kvalitetsindikatorer som anges i kvalitetsregleringsföreskriften genom att jämföra den faktiska kvaliteten med den normnivå som beräknats i tidigare beslut. Ei har även tagit hänsyn till att tillägget inte får överstiga tre procent av den årliga intäktsramen. Kvalitetsjusteringen för respektive år framgår av tabell 1 och beräkningen framgår av bilaga 5.

4 Uppllysning om omprövning till följd av avvikelse från intäktsramen

Om en nätkoncessionshavares samlade intäkter från nätverksamheten under tillsynsperioden har avvikit från den slutligen fastställda intäktsramen, ska det belopp med vilket intäkterna överstigit eller understigit intäktsramen minska respektive öka ramen för den påföljande tillsynsperioden (5 kap. 20 § ellagen). Ei ska således bedöma om de samlade intäkterna i företagets nätverksamhet för tillsynsperioden har avvikit från ramen. Denna bedömning kan resultera i en ändring av intäktsramen för tillsynsperioden 2016–2019 och behandlas inte närmare här.

Hur man överklagar

Se bilaga 6, Så här gör du för att överklaga beslutet.

Detta beslut har fattats av generaldirektören Anne Vadasz Nilsson. Vid den slutliga handläggningen deltog även chefsjuristen Hanna Abrahamsson, biträdande chefsekonomen Jens Lundgren, juristen Mona Karlsson och analytikern Anna Öhlund, föredragande.

Anne Vadasz Nilsson

Anna Öhlund

Bilagor till beslutet

- 1 Beräknad intäktsram avseende tillsynsperioden 2012–2015
- 2 Faktorprisindex för byggnader
- 3 Faktorprisindex för elnätsföretag – regionnät
- 4 Hantering av prisnivåer för tillsynsperioden 2012–2015
- 5 Bedömning av kvaliteten i nätverksamheten för tillsynsperioden 2012–2015
- 6 Så här gör du för att överklaga beslutet